

Poština
povšalirana.

Uredništvo
in
upravnništvo
leta je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 33.

V Ljubljani, 19. avgusta 1922.

AVTONOMISTI

Izhaja vsako soboto

Letna na-
tina 3750 D
sečna 350 „
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 75 p.
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Boj za avtonomijo.

Boja za avtonomijo ne vodimo samo mi v Jugoslaviji. Je še cela vrsta držav, kjer se ljudje ravnotako ali pa še huje upirajo raznim centralističnim nasilnikom kakor pa pri nas.

Zanimivo je, da divjajo ti boji zlasti v državah, ki so nastale popolnoma ali pa vsaj deloma na razvalinah bivše monarhije.

Ozrmo se na Češko. Češka država ima dobro upravo, kar dokazuje že vrednost češke krone, ki je zrastle že nad 10 naših kron za eno češko krono. K češki državi pa so priklopili tudi Slovake, ki so bili prej pod madžarsko vladno. Slovaki so bili pod Madžari silno zatirani in človek bi mislil, da bodo danes, v svoji narodni državi, zadovoljni in srečni. Nastopilo pa je ravno nasprotno: Slovaki se češki vladi ravno tako upirajo, kakor so se upirali pred vojno madžarskemu nasilju.

Češka politika na Slovaškem greši nad Slovaki mnogo v narodnem oziru. Uradna češka politika se opira na trditev, da sta češki in slovaški jezik en jezik, dočim Slovaki zatrjujejo, da je njihov jezik različen od češkega, kar tudi je. Dokaz za to trditev je dan s tem, da češka dela prevajajo v slovaški jezik in obratno. Zato so s češko centralistično politiko nezadovoljni slovaški nacionalni krogi.

Nezadovoljni so dalje gospodarski krogi. Slovaška dežela je imela prej jako dobre zveze z Budimpešto. Te zveze so bile pretrgane čez noč, novih potov v Prago pa ni bilo. Zato so bili slovaški gospodarski krogi zlasti spočetka izpostavljeni mnogim neprivikam.

Tudi v upravnem oziru se centralizem na Slovaškem ni obnesel. Čehi so imeli sicer na razpolago mnogo uradniške inteligence, ampak toliko le ne, da bi bili mogli povsod nadomestiti ogrsko upravo z dobrimi svojimi upravnimi uradniki, ampak so morali poslati na Slovaško marsikoga, ki na določeno mesto ni spadal. V tem oziru se sliši iz slovaških krogov mnogo upravičenih pritožb.

Tudi v verskem oziru se čutijo Slovaki prizadeti, in to ne samo katoliki, ampak tudi drugoverci.

To so glavni razlogi, vsled katerih zahteva ogromna večina Slovakov v čehoslovaški državi svojo samovlado ali avtonomijo. Zato pa imenujejo češki centralisti one Slovake, ki zahtevajo avtonomijo, »separatiste« in »protidržavne elemente«, čeprav so vsi voditelji gibanja za avtonomijo na Slovaškem že sto in stokrat izjavili, da oni ne žele odpasti od skupne države, pač pa hočejo v skupni državi obdržati za sebe, kar je njihovega. Tako kot pri nas!

Jako močno je gibanje za avtonomijo v onih deželah, ki jih je dobila po svetovni vojni Rumunija. Rumuni so dobili Bukovino, Sibinjo in Besarabijo. Sibinjo ali Erdelj je spadal prej pod Madžare, ki so sibinjske Rumune politično silno zatirali, in če je bila madžarska uprava precej dobra, na vsak način pa je daleko nadkriljevala rumunsko upravo. Bukovina je bila avstrijska provinca, kjer uprava ni bila slaba in tudi v narodnem oziru Rumuni niso preveč trpeli. Besarabija pa je ruska dežela, kjer je Rumunov malo ali pa nič.

Uprava v stari Rumuniji je bila in je še danes pod vsako kritiko in se da meriti kvečjemu še z — našo sedanjo upravo v stari Srbiji. To pove dovolj. Dalje je Rumunija v socialnem oziru silno nazadnjaška država. Edini gospodarji v deželi so »bojarji«, to je rumunsko plemstvo. Ti imajo skoro tri četrtine dežele v svojih rokah. Kmetov v Rumuniji ni, ampak tam poznajo samo zemljiške najemnike, katere bojarji silno odirajo. Ta ubogi najemniški svet živi od same koruze kljub ogromnemu prirodnemu bogastvu dežele. Šole takorekoč ne poznajo. Ljudje žive torej približno tako, kakor kakšni zamorski divjaki.

V Erdelju in v Bukovini pa živi močan in kulturni kmečki stan. Šole v Erdelju so bile res večinoma madžarske, ampak šole so bile le. V Bukovini so imeli rumunske šole. Zato stojte Erdeljci in Bukovinci kulturno in socialno na mnogo višji stopnji kot prebivalci stare Rumunije. Ali je potem čudno, da se ta vendar kolikor toliko kulturni svet ne da vla-

dati od divjakov in ošabnih bojarov, ampak zahteva samovlado?

Naj omenimo še Galicijo. Galicija je pripadla k Poljski. Vzhodna Galicija pa ni poljska, ampak rusinska. Poljaki v vzhodni Galiciji so le veleposesniški plemiči, večinoma ljudstva pa je rusinska. Poljaki pa bi radi Rusine v vzhodni Galiciji s silo »popoljšili«, čemur se seveda Rusini upirajo. Upirajo pa se Rusini Poljakom tudi iz gospodarskih razlogov. Gospodarstvo poljskih plemenitšev je svetovnoznano. Večje zanikrosti si skoro ne moremo misliti. Zato hočejo Rusini, ki so večinoma mali kmetje ali pa najemniki, agrarno reformo, da dobe zemljo. Kulturno in narodno nasprotstvo med Poljaki in Rusini postruže še verska razlika, ker so Poljaki katoliki, Rusini pa pravoslavni.

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da vladajo za avtonomijo v vseh državah, kjer obstoje velike 1) narodnostne, 2) gospodarske in 3) kulturne razlike med posameznimi deli prebivalstva. To je tudi umevno. Kulturno močnejši, gospodarsko razvitejši in narodnostno zavedni deli prebivalstva si ne dajo jemati svojih gospodarskih in kulturnih pridobitev, ne dajo si kratiti jezikovnih pravic in ne trpe vmešavanja v njihove verske razmere. Ta pregled nam pa tudi dokazuje, da zadovoljitev ljudstva samo v jezikovnem oziru ne zadostuje za vzpostavitev zadovoljnosti, ampak je treba upoštevati v dosego tega cilja tudi gospodarske

in kulturne in socialne razmere v posameznih delih države.

Vpoštevanje vseh teh velikih tvornih sil je pa v centralistično urejenih državah nemogoče. Centralizem je kasarna, ki hoče vse uniformirati, toda prave uniforme ne najde drugače, kakor da višje stoječe dele prebivalstva pahne kulturno in socialno za stotletja nazaj. To pa izziva pri kulturno in socialno višje stoječih razvitejših narodih opravičen odpor, ki se izraža v zahtevi po samovladi, bodisi v obliki avtonomije ali pa federacije.

Tako kakor je v navedenih deželah je tudi pri nas v Jugoslaviji. Tudi tukaj obstoje med severom in jugom silne razlike, ki jih ne more izravnati nobena zakonodaja, nobeno vpitje po edinstveni državi in nobeno naglašanje narodnega edinstva. Danes so razlike tu, one so dejstvo in pameten zakonodajalec jih upošteva. Avtonomija dežel še ni nikak ovara za samostojni razvoj posameznih delov prebivalstva. To nam dokazujejo najmodernejše in najkulturnejše države kot so Svica, Anglija, Amerika in Nemčija. Zahteva po »edinstveni državi«, ki baje nujno zahteva tudi centralistično ureditev države, je prazna fraza, za katero se skriva samo pritažena želja po gospodarski nadmoči in po izkoriščanju politično slabejših v gospodarskem oziru. To vidimo povsod, drugod in pri nas. Temu izkoriščanju pa se upiramo, in to toliko bolj, ker nas te namere ogrožajo tudi v našem narodnem in kulturnem razvoju.

POLITIČNI PREGLED.

A. Domača politika.

Kronski svet v Ljubljani. Ob priliki sokolskega zleta so se zbrali v Ljubljani vsi ministri na kronski svet. Kronski svet je seja ministrstva pod predsedstvom kralja. Na tem posvetovanju so sklepali o ureditvi zadeve princa Jurija, o potovanju kraljevske dvojice in ministrskega predsednika Pašiča v znano češko kopalnišče Marijine Lazne, o stanju naše armade in o pobujanju draginje. Kronskemu svetu je prisostvoval tudi pokrajinski namestnik g. Hribar. Ko so radovedni časnikarski poročevalci izpraševali razne ministre, naj bi jim razodeli vsaj nekaj skrivnosti s kronskega sveta, se je neki minister odrezal, »da to ni nič za navadne ljudi.« Ta gospod je pogodil pravo, kajti za to, kar sklene naša vlada, se v vnanjem svetu prav malo zmenijo, ker vnanji svet ve, da naša vlada itak nobenega sklepa ne drži, ali ga pa že tekem 24 ur prekliče.

Nj. Vel. Kralj Aleksander je izdal na Sokolstvo proglas, ki je politično zelo zanimiv. Za Kraljev proglas je odgovorna po ustavi vlada, in sedanja vlada hoče s tem proglasom

valci izpraševali razne ministre, naj bi jim razodeli vsaj nekaj skrivnosti s kronskega sveta, se je neki minister odrezal, »da to ni nič za navadne ljudi.« Ta gospod je pogodil pravo, kajti za to, kar sklene naša vlada, se v vnanjem svetu prav malo zmenijo, ker vnanji svet ve, da naša vlada itak nobenega sklepa ne drži, ali ga pa že tekem 24 ur prekliče.

Nj. Vel. Kralj Aleksander je izdal na Sokolstvo proglas, ki je politično zelo zanimiv. Za Kraljev proglas je odgovorna po ustavi vlada, in sedanja vlada hoče s tem proglasom

LISTEK.

Orka Luna:

Dva citata iz Macharja.

(V spominsko knjigo temu in onemu.)

J. S. Machar, r. 1864. l., med najznamenitejšimi češkimi pisatelji sedanjega časa. Po končani gimnaziji je odšel k vojakom, kjer pa ni dolgo strpel. Od l. 1891. do prevrata je bil na Dunaju bančni uradnik, danes je generalni inšpektor češkoslovaške armade. Poleg raznih krajših stvari imamo od njegovih spisov na slovensko prevedenih tudi trije knjigi: potopis »Rim«, zbirko satiričnih pesmi »Strup iz Judeje« in zbirko novel in črtic »Konfesije literata«. Med vojsko je bil na Dunaju par mesecev zaprt in je svoje taktarne doživljaje opisal v znameniti knjigi: »K. K. Kriminal«, ki je doslej izšla že tudi v nemškem in angleškem prevodu. Iz te knjige podajamo tukaj za poskušnjo uvod in konec; komu med nami bi te Macharjeve besede trebalo zapisati v spominsko knjigo, bodo naši čitatelji brez težave pogodili.

I.
Krojač: He! Pst! Na besedi-
co. boter!

Tesar: Hodi zbogom in daj mi
mir!

Krojač: Samo besedico! Nič
novega?

Tesar: Nič, razen tega, da nam
je o novicah govoriti prepovedano.

Krojač: Kako to?

Tesar: Stopite sem pod kap!
Pazite! Vojvoda Alba je takoj po
svojem prihodu izdal obznanje, po
kateri so ljudje, če govore po dva ali
trije na ulici, brez preiskave krivi
zločina veleizdaje.

Krojač: O joj!

Tesar: Pod kaznijo dosmrtno
ječe je prepovedano govoriti o držav-
nih zadevah.

Krojač: O ti naša svoboda!

Tesar: In smrtna kazen čaka
vsakega, ki neprijazno govori o činih
vlade.

Krojač: O naše glave!

Tesar: In z velikimi obljoba-
mi se vabijo očetje, matere, otroci,
sorodniki, prijatelji, sudiščad, da bi
nalašč postavljajem silodiščem ovadili
vse, kar se godi v hiši.

Krojač: Bežite no!

Tesar: Pridnim in poslušnim
pa je obljubljeno, da ne bodo niti na
telesu, niti na časti ali življenju tr-
peli nikake škode.

Krojač: Kaka milost! Toda
... itd. itd. Po Goethejevem »Eg-
montu« se je igrala ta scena v Brus-
lju l. 1567., v resnici pa se je igrala
nešteto krat po zemljah češke krone
v letih 1915—1916.

II.

Končam.

Persekucije so nas zadele nepri-
pravljene. Kakor ploha ljudi, ki so
šli brez dežnikov iz mesta. Obnašali
smo se v njih precej nerodno in se
moralo šele s težavo orijentirati.

Danes bi bilo drugače.

Teh dni, tednov in mesecev se v
resnici vsi spominjamo z grozo. Če bi
imel na izbero, da grem še enkrat va-
nje ali pa da si dam nogo pri kolenu
odrezati, bi brez pomisleka dal nogo.
Kar pa se ne pravi, da bi kakoržekoli
s prstom ganil ali se drugače potuh-
nil, da bi se tej nevarnosti, če bi se
zopet povrnila, hotel kakorkoli ogni-
ti ali umakniti. Ne. Zato smo tu.

In pač nihče si tega trpljenja ne
šteje v zaslugu. Slučajno je zadelo
nas, kakor bi slučajno moglo zadeti
druge. In mi nismo storili nič dru-
gega ko človek, ki ga je presenetila
ploha brez dežnika: postali smo mokri.
Romantika »mučeništva« se je
že preživela. To bi bila preveč pasiv-
na slava, ki bi nam je kdo hotel da-
jati za to. Samo eno lahko storimo:
skušati pozabiti in se z ostalimi vred
lotiti dela.

Zato pa ne sme pozabiti — na-
rod! Ne nam, ampak onim. Njega so
hotel zadeti, nanj so merili. On to
čuti in ne bo pozabil. To vidimo in
verujemo.

Zato in samo zato je dobro pove-
dati, kaj smo tam doživeli mi, njego-
vi drobci, njegovi delci.

In da — neizkušenci — tedaj
vendar nismo omadeževali njegove-
ga čista in njegove časti — ali je to
kaka zasluga? Nikaka, ampak samo-
umevna dolžnost do njega in nas sa-
mih.

Torej nobena zasluga?

Prav nobena! Doba mučeniške
romantike je minila. In gorje narodu,
ki bi hotel slaviti nositelje takih
slučajnih pasivnih zaslug!

povzdigniti privatno telovadno društvo v dostojanstvo nekega političnega činitelja. Kaj bodo rekla na to razna druga n. pr. delavska telovadna društva ali pa pevka društva itd., ki so istotako »narodna« ali »državotvorna«, to naj odločijo ona društva sama. Naše skromno mnenje je, da taki vladni koraki ne vzbujajo v državljanih čuta enakopravnosti. Proti raznim telovadnim društvom kot takim seveda nimamo nič, ampak prepuščamo vsakemu človeku svobodno voljo, naj telovadi kjer hoče in dokler hoče.

Krhanje političnih strank. Zagrebški listi poročajo, da se je razdor med »demokratskimi« centralisti razvil že skoro do razpada. Prihodnji mesec baje že začne vsaka skupina izdajati svoj list. Eni bodo izdajali list »Preporod«, drugi pa »Borbo«. Tako razpada počasi stranka za stranko, kar je popolnoma naravno. To, kar je bilo zgrajeno na starih fundamentih, je treba preurediti. Samo tega nihče ne ve, kako. O stvari bomo še poročali.

DOPISI.

Iz Kamnika. Nisem zagovornik brezobzirne kritike in tudi ne prijatelj pretiranih opisov lokalnih razmer, vendar moram reči, da zadnji dopis iz Kamnika ne izpolnjuje najmilejše dopustne in dobrotvorne kritike, tem manj pa osvetljuje naravnost kričeče razmere v občini. V naslednjem podajam par avtentičnih slučajev v pojasnilo dejanske slike. Pred dobrim mesecem sem obiskal svojega prijatelja, kateri stanuje v mestu. Prišedši v vežo sem se začudil, zakaj ima hišna vrata napol zadelana — kakor pri starih podih — zgornji del pa je imel odprt in z obeh strani s kratkimi stopnicami zaslonjen. Na vprašanje, kaj ima v hiši zaprtega, mi odgovori, da v hiši nima ničesar nenavadnega, pač pa se boji, da mu ob prvem nalivu voda hišo zalije in ž njo seveda tudi prebivalce. Ker moja poznam, da je dovolj razumen, kadar je treba iskati javne pomoči, opozoril sem ga na njegovo dolžnost. Tajinstveno kakor pri spovedi mi pošepeče na uho: »Prijatelj, saj ne veš kako je v naši občini javni blagor zadnji čas zastopan. Pri sejah se gospodje sklicujejo na svoje stališče, katero je nasprotno stališču kantonske uprave in vsem obstoječim zakonom, kljub temu pa opravičeno dovolj, da bode zmagovalo, predno vladajoči svoje poslovno delo dovršijo. Ako grem poizvedovat v klube in odseke, zavrne se me, naj počakam, ker bo itak kmalu sporno vprašanje rešeno, sedaj pa ni nikakor mogoče delati, ker vlada silna suša v občinski blagajni in v naravi. Med štirimi očmi pa se mi zaupno zatrdi, da bode meščan kmalu oproščen bremen, ker bodo veselilni fondi in fondi demokratskega lakajstva kmalu dosegli kvoto vseh potrebin; tedaj pa pride po nekem jako praktičnem ključu vse na vrsto. »Seveda« pristavil je še tišje: »kar nas je demokratov, pridemo prvi na vrsto.« »Tedaj bodete še dolgo čakali in lezli po stopnicah skozi vrata« sem mu odvrnil in se poslavljaj. »Počakaj« me pridržal in nadaljuje: »tudi meni to odlašanje ni všeč, toda komu naj se pritožim, ker pa ni nikake kompetence nikjer. Saj tako mi mladini zatrjujejo; v Belgrad pa se ne izplača pritoževati, bo že župan opravil: daj mi tak svet!« Pomilovalno ga ošinem in vprašam, ali ne ve kje je okrajno glavarstvo; tu je vendar kompetenca za take reči. »Ne bodi pa prešern z vlogo, marveč daj ugotoviti samo to, da voda pred tvojo hišo ne stoji na stališču dveh podrejenih oblastnij, marveč teče naprej šele tedaj, kadar napolni tvojo hišo in kleti. Okrajno glavarstvo bo to dobro razumelo in bo pustilo odplaviti posebljeno stališče brez škode za javno zadevo,« tako sem mu zabilčal in odšel. Mimogrede stopim še v bližnjo prodajalno, kjer si nakupim tedenske potrebščine. Vračajoč se zapazim za vrati lično posodo za mešanje z ročno vrstico v njej. Takoj se priglasim kot kupec, a kako se začu-

B. Vnanja politika.

Sestanek v Marijinih Lazneh. Naši vodilni in odgovorni možje so odpotovali te dni v kopalnišče Marijine Lazne na Češkem, kjer bodo dosej danji sporazum med Češko in Jugoslavijo razširili v dolgoletno pogodbo. Poleg tega si bodo prizadevali naši državniški doseči, da bi v takozvani Mali antanti igrali odločilno vlogo oni, ne pa Čehi. Skoro gotovo pa »odločilne vloge« ne bo igral ne eden, ne drugi. Zato bo poskrbela že Velika antanta oziroma kakšna svetovna velesila.

Konferenca v Londonu, ki je imela namen, urediti vprašanje nemške vojne odškodnine, se je brez uspeha razbila. Pri tej priliki je prišlo med Francozi in Angleži do ostrih nasprotstev, ki se ne bodo dala nikdar več poravnati. Angleži se postavljajo v zadnjem času vedno odločneje na nemško stran. Ta izprememba angleške politike je odločilna za vso bodočo evropsko politiko.

če, bolj ujedinjeno in enotno? 7. Ali je res, da so na Marsu ljudje popokali od smeha, ko so zvedeli, da so v SHS tuji narodi čez noč — en narod? 8. Ali je protidržavno, če kdo ob da-

našnjih razmerah vzklikne: Bog daj norcem pamet? 9. Ali je res, da k bistvu državnosti in državatvornosti spada tudi kaka »afera«? — Radovednež.

Srbska diplomacija in težnje Slovencev in Hrvatov.

Znano je, da so Italijani najhujši neprijatelji Slovencev in Hrvatov. Za to imamo dovolj dokazov v neštivilnih napadih na življenje in premoženje naših nesrečnih bratov v Julijski Benečiji. Naši listi in tudi naši poslanci so že neštetikrat pozivali belgrajsko vlado, da tožadevno posreduje pri rimski vladi. Naši ministri vnanjih zadev pa so vselej odgovarjali z raznimi plitvimi frazami in vse je zopet mirno zaspalo. Tudi minister Ninčič je nedavno storil isto. V zadnjem času pa so javili, da je Pašič pristal na to, da dobi Zader prostran nevtralni pas (okoli 25 km širine), da bo moglo malo številce zadrskih Lahov udobno živeti — na naš račun. Tako pojde vedno in srbska diplomacija bo vedno popuščala in ne bo niti z mazincem mignila, kadar bo šlo za interese Slovencev in Hrvatov. Ona se tudi ne sme zavzemati za naše ljudi, kamo-li, da bi enkrat pokazala Lahom zobe.

Zapomniti si moramo še sledeče: Italijanska kraljica je Črnogorka, ki ne bo zlepa prebolela dejstva, da so Srbi vzeli njenemu očetu prestol, njeno mater in vso rodbino pregnali iz njihove rojstne hiše in celo Črno goro priključili kraljevini SHS. To jo mora boleti, kakor bi bolelo vsakega človeka, toda ona molči kakor molči tudi njen soprog italijanski kralj zaradi »višjih interesov« laškega naroda. V Italiji so vsi, od ministrskega predsednika pa do zadnjega mežnar-

ja, popolnoma prepričani, da sta Julijska Benečija in Dalmacija popolnoma italijanski deželi (Srbi trde, da je Dalmacija srbska!). Če bi srbska diplomacija nekoliko ostreje nastopila proti Rimu v korist Slovencev in Hrvatov, bi si nakopala na vrat vso službeno in neslužbeno Italijo, ki bi po svojih agentih znova začela puntati Črnogorce in Arnavte. Nastal bi težak spor med našo državo in Albanijo: arnavtski četaši bi zopet udirali na ozemlje Srbije, Črne gore in Macedonije in naša armada bi zopet morala aktivno nastopati. Mi bi vsled tega izgubili mnogo ljudi in trpeli bi ogromne vojne stroške.

Na ta način drži rimska vlada belgrajsko diplomacijo v šahu in ji pravi: Ali popuščajte v korist našim interesom na slovenski in hrvaški obali jadranskega morja, ali pa vam bomo zacetili upere za vašim hrbtom v Črni gori, v Srbiji in v Macedoniji. Zato mora belgrajska vlada Lahom na Jadranu vedno popuščati in ji izročiti naše brate v Julijski Benečiji na milost in nemilost, samo da zavaruje Srbe pred arnavtskimi vpadi in da ne izgubi Črne gore. Svojih ljudi ne bomo mogli nikdar objeti v naši svobodni domovini po zaslugi srbske diplomacije, dokler ne bodo Slovenci in Hrvati gospodarili vsak v svoji hiši. To pa bo nastopilo šele tedaj, ko bo naša država urejena popolnoma na federativni podlagi.

Iz uradniških krogov.

Državnim uslužbencem se godi slabo, silno slabo. To nam pričajo številni dopisi, ki jih prejmemo vsak dan in iz katerih je razvidna naravnost grozna slika bednega gospodarskega stanja, v katerem se nahaja vse, kar leze in gre v državni službi, od visokih uradnikov začeniš dol do zadnje vrste uradnih slug in policajev in žandarjev.

Zaradi pomanjkanja prostora žalobog ne moremo objaviti vseh dopisov v celoti. Pa tudi zaradi cenzure ne. Bog ne daj, da bi prišli ti dopisi v javnost taki, kakršni so! Mi smo vsled tega originale takoj uničili, da ja nihče ne bo imel kakšnih neprilik, dovoljujemo si pa podati splošno sliko o življenjskih razmerah med uradničtvom, napravljeno na podlagi dopisov.

Prvi dopis primerja stanje uradnika s stanjem konjskega hlapca. Dopisnik zatrjuje, da pozna gospoda, ki plačuje svojemu hlapcu mesečno 1500 K in poleg tega dobi hlapec še: delovno obleko in čevlje in vso ponošeno nedeljsko obleko od gospodarja. Hlapcu ostane torej mesečno 1500 K plače čistih. Naš dopisnik pa, ki ima visokoškolsko izobrazbo z doktoratom, pa ima mesečno vsega skupaj 3200 kron! Dopisnik dostavlja: Ko bi Pašič to vedel, bi državnim uradnikom gotovo rekel: Ovaj, pa zakaj ne greste za konjske hlapce?

V nekem drugem dopisu čitamo opravičene pritožbe zaradi velikega števila uradništva in zaradi premajhnih plač. To je že stara pesem, ki jo znajo že vsi na pamet, a nikdo nima poguma, da bi jo uresničil, ker je ne more! Da, če bi o številu uradništva vsaj za Slovenijo odločala avtonomna Slovenija! Mi imamo še od prejšnjega režima točne statistične podatke, koliko upravnega, sodnega i. t. d. uradništva je bilo prej in koliko ga je danes. Iz primerjave obeh izkazov bi slovenska uprava kaj lahko dognala, koliko ljudi je treba v upravi i. t. d. danes. Vse drugo, kar je nepotrebno v uradih, bi pa moralo polagoma ali v druge službe ali pa v pokoj. Ostanek bi bil potem lahko primerno plačan, kajti Slovenija plačuje že toliko davka, da bi lahko tudi za Slovenijo potrebno število uradništva dobro izhajalo. Dokler pa bo odločevala belgrajska centrala in strankarska pripadnost, ne bo bolje. Mi vsi vemo sicer, da bi bilo prav dobro, če bi n. pr. vsak otrok imel svojega posebnega učitelja. Tega načr-

ta pa ni mogoče izvesti zaradi stroškov. Zato se moramo zadovoljiti s poukom v šoli, t. j. s s poukom v masah in vzdrževati le toliko učiteljskih moči, kolikor jih naše premoženje prenese, toda te je treba plačati tako, da vsaj lačni ne bodo. Isto velja za ostale uradniške vrste.

Neki dopis je naravnost obupen. Mož je uradnik devetega činovnega razreda, ki je bil nekaj »ideal« za vse nižje državno uradništvo. Rečeža tarejo dolgovi, žena bolna, otroci v šoli, on ima službo dopoldne in popoldne, da o kakem postranskem zaslužku ni govora ne more biti — plača pa taka, da na kmetih še pastirja ne dobiš za ta denar. V zastavnici bo večinoma vse zapadlo, ker ni denarja za »rešitev«, ne posodi mu pa tudi nihče nič več! Obleke ni, obutve ni, navadna hrana pa je krompir in cikorijsva voda, ker je že kruh — predrag.

Takih izvlečkov bi lahko napisali še celo vrsto, a žal, prostor in cenzura nas omejujeta.

Druge vrste pritožbe se nanašajo na neke »nabavljalne« zadrage. Take zadrage so znane pri nas pod imenom »konzum«. Država, t. j. belgrajski centralisti, so sklenili ustanoviti tak »konzum« kar za celo državo (!). Glavni namen te ustanovitve pa je seveda, da priroma zadnji ficek iz osirotelega uradniškega žepa — Belgrad... Tam se bo že našel prazen žep, kamor bo denar izginil!

En dopis se glasi:

Eno dobro stran pa imajo te razmere vseeno. Razmere, v katerih žive danes državni uslužbenci, bodo mogoče le odprle staršem oči, da ne bodo pošiljali otrok v take šole, odkoder je človek prisiljen iti v državno službo, ampak pošiljajo naj jih v šole, kjer se otroci ne izobrazijo le duševno, ampak usposobijo tudi za telesno delo. Danes je stare dobe konec, ko je uradnik, zlasč »c. kr.« veljal za nekaj višjega in boljšega. Danes odločuje delo, tudi telesno delo, ki ni nič manj čislano kot duševno. Starši, zapomnite si to!

Širite in čitajte „Autonomista!“

Dnevne vesti.

Opozorilo. Pred dnevi je izšla (menda v „Jutru“) neka notica glede nagrade narodnim mučnikom. Kdor hoče vedeti, kako misli o tej zadevi znani češki pesnik Machar, naj izvoli prečitati naš današnji podlistek.

Kočevska železnica. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Puceljevo) železnico že prihodnji teden. Denar iz Amerike je že tukaj.

Zakon o pobijanju draginje. Poročajo nam, da bo zakon o pobijanju draginje izgledal tako-le: Trгоvec, ki ima v zalogi tisoč metrov češkega sukna, kupljenega po 400 naših kron za meter, bo moral prodati to blago po 450 kron za meter. Z izkupičkom bo smel zopet kupiti novo češko blago, ki bo pa veljalo vsled dviga češke krone (oziroma vsled padca naše) že 1000 kron za en meter. Trгоvec bo dobil torej za svoj izkupiček le še kakih 400—500 metrov blaga. To blago bo smel prodajati po 1040 kron meter. Za izkupiček bo smel zopet kupiti novo blago, vsled dviga češke krone seveda le še kakih 100 metrov. Kadar bo še to prodal, bo pa češka krona že tako visoka, da trgovec ne bo mogel niti enega metra več in seveda tudi ne prodati, ker ne bo imel kaj. Takrat bo pa čisto gotovo draginje konec... — „O, du mein Oesterreich, Oesterreich, o. o. o.“

Vsesokolski zlet v Ljubljani. V Ljubljani je bil koncem preteklega in začetkom tega tedna vsesokolski zlet. V teh dneh smo videli v Ljubljani mnogo v sokolsko obleko oblenjenih domačih judi, toda med temi nobenega Sokola. Pač — enega le in ta odtehta vse: To je bil gospod minister Pucelj, minister za kmetijstvo in za vodo.

Pojedina. Dan pred Vel. Šmarom je priredil g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar na čast tujim in domačim gostom, ki jih je bil privabil v Ljubljano vsesokolski zlet, sijajno pojedino, katere so se udeležili tudi mnogi ministri. Izostala sta le dva: Pribičević in dr. Žerjav. O vzrokih tega izostanka so ljudje marsikaj ugibali, a pravo so pogodili menda oni, ki so dejali, da Pribičević ni prišel zaradi napovedane udeležbe Nj. Vel. Kralja, katerega že itak neprestano moti, dr. Žerjav pa ni hotel priti, ker na zapovedane postne dni ne je goveje juhe in mesa, ribe pa mu je odsvetoval njegov prijatelj Ribnikar!

Ljubljanski kavarnarji so zvišali cene za črno kavo od 6 na 8 kron. To zvišanje je utemeljeno v povišani trošarini na sladkor in na kavo. Tudi cena cikoriije se bo dvignila zaradi suše in zato je pričakovati, da bodo gospodje kavarnarji imeli kmalu zopet priliko znova zvišati cene vsaj na 16 do 20 K. To je starih 10 krajcarjev, kar gotovo ni preveč za one, ki imajo. Za gospode uradnike in v gospodarskem oziru njim enake je pa itak bolje, če gredo na svež zrak... Časopisov jim ni treba čitati, ker to, kar jim je potrebno, zvedo itak od vlade...

Nove bankovce po 10 dinarjev (40 kron) je dala Narodna banka v promet te dni. Bankovci so izdelani v Ameriki in so podobni dolarjem. Vredni so pa žalibog nekoliko manj. Posebno značilno je, da na novih bankovcih ni niti ene slovenske besedice! Na starih bankovcih je bilo vsaj nekaj slovenskih besed. Pa vse to bi preboleli z lahkoto, ampak da ni niti slike g. ministra Pucelja na njih, to je pa neodpustljivo zapostav-

ljanje in zanemarjanje naših narodnih in državnih interesov.

Vladna kriza. Ko so se zadnje dni sestali v Ljubljani vsi naši ministri, bi bilo skoro prišlo do vladne krize. To se je pa zgodilo tako: V Ljubljano je prišel tudi minister za »narodno« zdravje g. Omerovič s svojim načelnikom, znanim dr. Štamparjem. Slasta pogledat ljubljansko bolnišnico. Prideta v prvi oddelek in vidita polovico postelj praznih. »Lepe postelje, kaj?« — je pripomnil dr. Štampar. Prideta v drugi oddelek — isti prizor. Prideta v tretji oddelek zopet isto. — Finančni minister je hodil po ljubljanskih ulicah in gledal ljudi. Vsi so bili oblečeni dokaj čedno, tudi obuti so bili vsi in nosili so klobuke ali slamnike in umiti so bili. »Počakajte, le počakajte,« je mrmral g. finančni minister. Tudi drugi ministri so razgledujoč Ljubljano in njeno prebivalstvo mrmrali. Ko so se pa sestali na ministrskem svetu, so še pred otvoritvijo seje padli kakor tigri po bolehavem dr. Žerjavu! »Lepo je to, jako lepo,« — se oglasi prvi — »da si nam primolčal lepe postelje po bolnišnicah.« — »Lepo je to, jako lepo« — se jezil drugi, »da si nam primolčal, da so v Sloveniji ljudje, ki imajo še po dvojje hlač in po 2 para čevljev.« — »Vidiš, brate, dobro si naredil, ko si nam pripeljal iz Slovenije preko Zagreba novce bolniške blagajne, ampak da nas hočeš goljufati pri bolniških posteljah, pri hlačah in čevljih, e — to ne ide! — Tako je« — zagrmi ves zbor nad preplašenega dr. Žerjava —, »še hlače sem, in čevlje in klobuke in srajce in kravate — kaj je vam tega treba?« Nastal je silen naval in vik in krik na dr. Žerjava, ki je svečano zatrjeval v svojem strahu, da jim bo vse pripeljal in že je obstojala nevarnost, da bodo razjarjeni belgrajski gospodje našega dr. Žerjava pošteno zdelali, ko se je pojavil Pašič in pomiril razdražene gospode z grožnjo, da bo poslal nad nje svojega ministra vodja; da jih vse pobrizga s svojimi vodami, ako se takoj ne pomirijo. Ta grožnja je učinkovala, g. minister dr. Žerjav pa je hvalil Boga, ki mu je bil dal dobro misel, da je pomagal napraviti g. Pucelja za ministra za vodo. Nakar je ministrski svet mirno začel »delovati« in vlada je mogla izdati poročilo, da so bili vsi sklepi soglasni, brez krize.

Gospod minister Pucelj je nastopil na Vel. Šmaru dan v Ljubljani v sokolski uniformi in imel seveda na glavi čepico s sokolovim peresom. Doma v Vel. Laščah pa ga baje ljudje večkrat vidijo z zelenim lovskim klobukom na glavi, za čegar trakom ima zataknjene krasne racmanove krivčke. Ko sta torej na Vel. Šmaru dan videla dva ministrova rajaka iz Vel. Lašč svojega odličnega sobočana v sokolski čepici, je vprašal eden svojega tovariša: Ti, lej ga no! — An ti je iz dfuštva „Racman“ izstopil, ko ima sedaj čisto drugo pero za kapo? —

Velja še danes. Ko sta v onih starih časih še naš Gospod in sveti Peter hodila po svetu, sta našla nekoč ob veliki cesti mladega človeka, ki je sedel na kupu kamenja in bridko jokal. Dobri Gospod ga je sočutno vprašal: »Zakaj jokaš, ljubi mladenič?« Madenič pa je zastokal: »O moj Gospod — kako bi naj ne jokal — ko — pa — sem — državni uradnik?« In tedaj je predobri Gospod sedel k mladeniču na kamenje in začel tudi sam bridko jokati.

namreč „draginja“, nas bo še jako dolgo morila in potiskala k tlom.

Drugo dejstvo je, da imamo mi skoro ves svoj razpoložljiv denar naložen v denarnih zavodih in sicer v hranilnicah in posojilnicah in v bankah. V teh zavodih je torej skoro ves naš razpoložljivi denar takorekoč organiziran, čisto tako, kakor je to bila navada pred vojsko.

Vendar pa je usoda v naših — in tudi v drugih — zavodih naloženega denarja pred vojno in sedaj po vojni zelo različna in naravnost čuditi se moramo, da te razlike ravno denarni zavodi skoro nič ne vpoštevajo na velikó svojo škodo in na škodo vlagalcev.

Pred vojno smo imeli denar, ki je res zaslužil to ime, ker je bila njegova podlaga zlato in zato je bila denarna vrednost takorekoč nespremenljiva. Sto zlatih v hranilnico vloženih goldinarjev je tudi ostalo sto zlatih goldinarjev, katere je hranilnica ali banka produktivno delajočim ljudem posodila proti določenim obrestim, od katerih je en del, in sicer manjši, obdržal denarni zavod zase, večji del pa se je vpisal na korist vlagalca, ki je na ta način v resnici množil svoj v zlatu vloženi kapital z obrestmi v zlatu. Na ta način se je v resnici množilo premoženje i denarne zavoda i vlagalca in sicer se je množilo od plodov produktivnega dela, torej od **vtvarjanja pravih, zlatih vrednot.**

To solidno množenje kapitala pa je vojna popolnoma predrugačila.

Kar je ostalo od preteklosti, to so samo oblike, jedro pa se je izpremenilo. Tudi danes imamo denarne zavode, kakršne smo imeli prej. Tudi danes vlagajo ljudje v denarne zavode svoje prihranke. Te prihranke tudi danes denarni zavodi izposojajo produktivno delovnim ljudem in sicer navadno za zelo visoke obresti, od katerih obdrži en del zavod zase — danes pa ne več manjši del kakor prej, ampak večjega —, drugi del pa se vpiše na korist vlagateljev. Torej vse to je ostalo. **Kar pa ni ostalo, in kar je velevažno, je sledeče: Dočim se je vloženi prihranek prej res množil in raste in sicer raste v zlatu, ker smo imeli nespremenljivo vrednost denarja (ali valuto), danes vrednost prihrankov pada vsled padanja denarne veljave in sicer pada za toliko, kolikor znaša razlika med višino obresti in med padcem denarne vrednosti, ker imamo danes spremanljivo denarno vrednost.**

Zgled nam bo to pojasnil. Kdor je pred vojno vložil n. pr. v ljubljansko mestno hranilnico 100 goldinarjev, je dobil čez eno leto vrnjenih, ako je svojo vlogo dvignil 103 ali 104 goldinarjev v zlatu (kakor je bila pač obrestna mera). Hranilec je torej res nekaj pridobil in tudi zavod je res nekaj pridobil, ker mu je ostalo tudi po 1 ali 2 odstotka, ker je zavod za izposojeni denar dobil nekaj več obresti kakor jih je plačal. Vsak kmet n. pr. vé, da je moral plačati hranilnici ali posojilnici za izposojeni denar po 5 ali 6 odstotkov, dočim je prejemal za vloženi denar le 3 ali 4 odstotne obresti.

Kdor pa vложи danes 100 dinarjev n. pr. ob novem letu v kak denarni zavod, dobi tudi čez eno leto 104 ali 105 dinarjev nazaj, če vlogo dvigne. Zavod dobi z lahkoto tudi do 10 in več procentov za sebe, ker je treba danes za izposojeni denar plačati po 15 in tudi več procentov. Torej sta tudi danes pridobila vlagalec in zavod svoje obresti, **toda zaradi stalnega padca denarne vrednosti sta oba na vrednosti kapitala in obresti silno izgubila, ker je vrednost našega denarja tekom 1 leta padla ne za 10 ali za 15, ampak za celih 100 procentov!!**

Posledica tega pojava je, da imajo naši denarni zavodi v številkah vedno več, **v resnični vrednosti pa vedno manj denarja!**

Mnogokrat beremo, da ima ta ali oni denarni zavod 100 milijonov kron kapitala. Kaj je to? **To je samo ena velika številka, ki s svojo veličino človeka lahko preslepi in omami.** Mi smo že dostikrat ugotovili, in vsak vé to najbolj iz svoje lastne izkušnje, da danes krona ni nič več in nič manj kakor en vinar v zlatu (in foliko tudi blago velja, kakor vemo vsi). Denarni zavod torej, ki pravi, da ima danes 100 milijonov kron kapitala, ima torej res

eno velikansko številko — papirja, toda pravega zatega denarja ima pa le **en cel milijon kron in niti ficka več!** Kaj pa je imel isti zavod pred 1 letom? Takrat je veljala krona še 1 krajcar, torej je imel pred 1 letom zavod še 1 milijon goldinarjev v zlatu, danes pa ima še 1 milijon zlatih kron, tedaj ravno polovico manj. Padanje prave, zlate vrednosti v denarnih zavodih naloženih kapitalov pa se bo nadaljevalo tako dolgo, dokler bo padala krona in ta bo padala, kakor rečeno, še dolgo.

Posledica tega za naše narodno gospodarstvo usodepolnega gubitka na vrednosti vložjenih kapitalov, je seveda stalno pomanjkanje denarja v naših denarnih zavodih. To je tudi čisto jasno. Za promet z blagom — in blago je zlato! — je treba imeti vedno na razpolago zlati denar (oziroma potrebne količine v papirju), premoženja v zlatu pa imajo zavodi, kakor rečeno, vedno manj.

Če se bo ta proces nadaljeval, bomo doživeli morebiti še slučaj, da bo imela največja slovenska banka milijarde papirnatega denarja, a z vsemi svojimi papirnati milijardami ne bo mogla posredovati niti pri nakupu enega teleta!

Da se našemu celokupnemu narodnemu gospodarstvu preteča katastrofa odkloni, je skrajni čas, da naši denarni zavodi in hranilci krenejo na druga pota in rešijo vsaj to, kar se še rešiti da. Danes je mnogo ljudi pamet že toliko srečala, da **posojajo svoj denar na podlagi zlate veljave.** Ti ljudje pravijo: **Jaz ti posodim tisoč kron, a ti mi ne boš vrnil čez 1 leto zopet tisoč kron (več obresti), ampak toliko, kolikor je tisoč kron danes vrednih v zlatu. Če je n. pr. 1000 kron danes vrednih 20 zlatih kron, boš ti, prijatelj, meni dal čez 1 leto toliko, kolikor bo čez eno leto vrednih 20 zlatih kron.** Kajti če ti posodim kravo, boš ti meni tudi kravo vrnil in ne samo kravjih parkljev.

Ljudi, ki tako delajo in se ne puste petnajstiti za svoje težko zaslužene in prihranjene solde, je vedno več in prav imajo. Ti bodo vsaj to še rešili, kar imajo

Nobenega vzroka ni, da se ne bi mogli tudi denarni zavodi te metode poslužiti. Čim prej to store, toliko prej bodo rešili vsaj vrednost svojega današnjega premoženja in vsaj današnjo vrednost njim zaupanih vlog. Danes vé že vsak hribovski pastir, da ni res, kar je gonila avstrijska vlada ves čas vojske, namreč, da je krona — krona, ampak da je treba razlikovati zlato krono od papirnathe. To razliko bodo morali vpoštevati tudi naši zavodi, kakor je že vpoštevajo vsi pametni ljudje. In čim prej jo bodo vpoštevati, toliko boljše bo zanje in za vlagalce, katerih število se bo ravno potem znatno pomnožilo.

Borza v Ljubljani. Sporočajo nam, da se v kratkem otvori v Ljubljani borza za blago in vrednote ter menda tudi za valute. Pripravljalna dela so v polnem teku. Z veseljem beležimo to vest, kajti borza bo za naše trgovstvo, industrijo in za narodno gospodarstvo sploh prevažnega pomena. Začasno tajništvo ljubljanske borze posluje v Ljubljani, v hiši Slovenske banke, Cankarjevo nabrežje, I. nadstropje (vhod za vodo). Uradne ure vsak dan od 16.—18. ure.

Žitne cene v Zagrebu. Dne 16. t. m. je veljalo v Zagrebu: Nova pšenica 1900 do 1940 kron za 100 kg, koroza 1460 do 1500, rž 1500, ječmen 1600, oves 1400 do 1440, moka št. 0 pa 28 do 28 in pol kro- ne za 1 kg.

Cene živine v Zagrebu. Voli najboljše vrste 38 do 42 kron za 1 kg žive teže, voli prve vrste 32 do 34, druge vrste 22 do 28, tretje vrste pa 14 do 18 kron. — Teleta prve vrste 40 do 43 kron, druge vrste 20 do 24, tretje vrste 14 do 16 kron. — Svinje prve vrste 87 do 98 kron, druge vrste 85 do 87, tretje vrste 76 do 80 kron.

Vrednost denarja: 1 dolar okoli 340 kron, 1 češka krona okoli 11 kron, 1 lira pa blizu 16 kron. V Curihu velja 100 naših kron 1 frank in 52 centimov. Vrednost naše krone torej stalno pada.

Gospodarstvo.

Padec denarne vrednosti in naši denarni zavodi.

Prvo dejstvo, ki ga moramo za sledeča izvajanja vpoštevati, je stalno nazadovanje vrednosti našega denarja. O vzrokih tega nazadovanja smo že dostikrat pisali na tem mestu in ugotovili smo, da je glavni vzrok stalnega padanja naše denarne vrednosti nered v državnem gospodarstvu, kateremu se vedno pridružujeta zapravljivost (izražena v večjem uvozu kakor ja izvoz, da torej več pojemo in potrošimo kakor

pridelamo in zaslužimo) in pa neprestano tiskanje novih bankovcev. Ti trije momenti predstavljajo glavne vzroke stalnega padanja vrednosti našega denarja in ker ni nikakega upanja, da bi se dali v doglednem času odstraniti vzroki padanja valute, je čisto gotovo, da bo vrednost našega denarja še padala. Ako pa ne odstranimo vzrokov, ostaneto tudi posledice — in najhujša posledica padanja denarne vrednosti, —

Kapital: K 20.000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve celog K 6.500.000

Podružnice:
 Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec. **Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.**
 Telefoni št. 146, 458 Brzjavke: ESKOMPTNA.

Izvršuje vse bančne posle najtečneje in najkulantneje

Teodor Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

**kleparskih in vodovodnih
 instalacijskih del kakor tudi
 za pokrivanje streh.**

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštnine prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni cen. Ambalaža in pločevine.

Ali ste se že naročili na revijo
 „Novi Zapiski“?

Strojne tovarne in livarne d. d.

Ljubljana

Telefoni 142 in 230.

Dunajska cesta šte. 35.

Brzjavi: „STROJ“.

Stroji za obdelovanje lesa. — Turbine. — Železne konstrukcije
in transmisije. — Sesalke in armature. — Zvonovi.

Popolnoma varno
 naložite svoj denar v

**VZAJEMNI POSOJILNICI
 V LJUBLJANI**

r. z. z o. z.

sedaj poleg nunske cerkve
 l. 1923 v svoji lastni palači ob
 Miklošičevi cesti poleg hotela
 „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo
 po 5% brez odbitka rent-
 nega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se
 obrestujejo po 4 1/2%.

Hranilne vloge so vezane na
 dobo četrt leta po 5 1/4%,
 na dobo pol leta po 5 1/2%.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalna na drobno v
 Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi
 za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Manufaktorni oddelek Gospodarske Zveze

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 29 na dvorišču

Velika saloga suhne za moške in ženske obleke, najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in detele.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/l.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Glavnica skupno z rezervami nad K 60.000.000.

Podružnice: Dlakevo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Solit, Šibenik. **Ekspozitura:** Bled. — **Interesna skup-**
nost z Svepčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in
 na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.